

נאלצת להיכנע לסחטנות כדי לא לסכן שלומם של ילדים. היה המשך ברור לחלוטין.

הממשלה היתה צריכה לקבל את ההת' לטה במהירות האפשרית. כדי לא לבזבז זמן. היא היתה צריכה להוציא הנחיות לרכו מייד את האסירים הנדרשים. לאסוף אותם מבתי-הכלא בהם הם עצורים ולהבי' אם לנמלה-העופה בלוד. שם היו צריכים לתת הוראות להכנת מטוס שיאפשר להטיס את המחבלים המשוחררים לדמשק או לכל מקום אחר. במקביל היה צריך להמשיך ולנהל את המשא-ומתן עם החוטפים לגבי שיחרורם של הילדים. היה צריך להבי' טיח ולדאוג מראש שכאשר תינתן ההור' ראה להטיס את האסירים מחוץ לגבוי' לות ישראל. ייעשה הדבר במהירות האפ' שרית. כדי לא לבזבז את השעות המעטות שנתרו עד לתום מועד האולטימטום. שאחד מהדברים האלה לא נעשה. בעוד משה דיין לוחץ כל הזמן טלפונית ממעלות, "למשך זמן" ולאשר לו להורות על שיחרור התלמידים בכוח. פסחו שרי הממשלה על שני הסעיפים. אחד השרים העלה את החשש כי אם ישוחררו החבלנים הכלואים, עלולים הפידיאון במעלות להציג תביעות חדשות. שרים אחרים טענו כי גם אם ימולאו תביעות החבלנים. אין שום ערובה שחיי הילדים ינצלו. זה היה הרקע להחלטה. שפירושה מעשי, כדברי שרי ההסברה שמעון פרס, היה, "לפתוח במשא ומתן". כלומר: לא קבלת תביעות החבי' לגים, אלא ניסיון להתמקח איתם. למשך זמן ואולי לשכנע את מפקדותיהם, בדרכים דיפלומטיות, להורות להם לשחרר את התלמידים.

אחד השיקולים המכריעים שהביאו לקבלת החלטה כזו, היה החשש מפני ביקורת העלולה לצוץ מצד האופוזיציה. אם "תיכנע" הממשלה לאולטימטום של חבלנים. הנה, דווקא בנקודה זו היתה זו האופוזיציה שהעירה כל מיכשול מצידה לממשלה. שעה ששרי הממשלה התייעצו בלישכתה של גולדה, נערכה במקביל ישיבה של ועדת החוקי-הביטחון. חברי הוועדה קיבלו מידע שטף מהממשלה. הם ידעו בדבר האופציות והעמדות בפני הממשלה והת-ווכחו ביניהם אם צריך לקבל את תביעות החבלנים. בשעות לפני הצהריים של יום רביעי, היה ברור לנציגי האופוזיציה בוועדה כי חששה של הממשלה מתגובות מבית הוא שמכתוב לה קבלת החלטה בלתי מתייבחה.

היה זה מנהיג הליכוד, מנחם בגין, שהבחין בסכנה הנשקפת כתוצאה מוכן לחיי היודים. הוא ביקש למסור ליוזמת הממשלה, על דעת כל חברי הליכוד, שהליכוד סימך את ידו על החלטת הממשלה לשחרר חבלנים כזואים תמורת התלמידים.

לא רק זאת. אחרי שהברי הוועדה היו מודעים לנוסח הבלתי מתחייב של החלטת הוועדה, התקשר יושב-ראש ועדת-החוקי והביטחון, יצחק נבון, עם ראש-הממשלה, וביקש למסור לה כי חברי הוועדה מבקשים להתברר, שבהחלטת הממשלה יהיה ברור שמדובר בהחלפת מחבלים תמורת ילדים.

הממשלה הוזהרה מפני דיין

כמה מחברי ועדת החוקי-הביטחון היו מודעים למצב שנוצר, כאשר שרי-הביטחון משה דיין, הפך למפקד בפועל הרמטכ"ל התנגד ליוזמת דיין לשחרר את התלמידים בכוח * בגין הבטיח לממשלה את תמיכת הליכוד

בודדות בלבד. אילו היה מיבצע כזה מצליח. כפי שתיכנן דיין, אין ספק שהוא היה הופך מיד מחדש לגיבור האומה.

בדיוק לפני שנתיים, במאי 1972, פקד משה דיין על מיבצע דומה. היה זה מיבצע שיחרור נוסעי מטוס סבנה, שנחטף בידי ארבעה מאנשי אירגון פטטרבר השחור, נחת בלוד, שם תבעו החוטפים לשחרר מאה חבלנים הכלואים בישראל.

גם אז הימר משה דיין על חייהם של 90 הנוסעים ועשרה מאנשי הצוות שהיו כלואים במטוס, כאשר ניצח על פעולת הפשיטה, שעלולה היתה להסתיים בטרagedיה מחרידה. אלא שאו הצליח ההימור. שלושה מהחוטפים נפגעו ממטח היריות הראשון של הפורצים למטוס, לפני שהספיקו להפעיל את רימוני-היד וחומרי-הנפץ שהיו בידיהם. החוטפת הרביעית נתפסה כשרימון בידה. משה דיין היה אז גיבור האומה, כולם דיברו בהערצה על כישורו והולכי שולל את החוטפים במשך 20 שעות. לבלבל אותם ולרמותם עד לחיסולם.

האם יכול היה משה דיין שלא להתגעגע אל אותו מיבצע שקשר הילת-גבורה לראי' שו? האם יכול היה שלא להשתוקק לחזור על אותו הימור, מתוך אמונה עיוורת שמזלו לא יבגור בו גם הפעם?

הדברים היו ברורים לכל הנוגעים בדבר. ניתן היה לחוש מדוע דוחף דיין לביצוע פעולה צבאית ולוחץ למנוע כל משא ומתן עם המחבלים. **הדברים הגיעו עד לזרועות ממשלת ישראל, כאשר גם תחליט עד שיחרור החבלנים הכלואים, הוזהר השר ישראל גלילי מפורשות: "אל תניחו לדיין להתחכם! הוזהרו! שהוא לא יז' לך אתכם שוה."**

למרות כל האזהרות המוקדמות, עלה בידי דיין להטעות את הממשלה, לאחו את עיניה ולגרור אותה לתוך אבנטורה שהסתיימה במותם של 21 ילדים.

סתירה בין שתי גירסות

בשעה ששרי הממשלה גמרו אומר להיכנס למשאומתן ולהסכים לתביעות החוטפים, ישב דיין במעלות ותיכנן שורה של מעשי תרמית והונאה, שנועדו להוליך שולל את החבלנים המחזיקים בילדים, ולאפשר להתגבר עליהם.

הרמטכ"ל, רביאלוף מרדכי גור, שהיה עיומו, לא התלהב מהתוכנית שהועלתו לשיחרור התלמידים. הוא היה מודע לסכנה הנשקפת לילדים והתנגד לכל פעולה שיש עימה סיכון לחייהם. כאשר נודע לדיין על החלטת הממשלה, שהת' קבלה בניגוד לעצתו, לא יכול היה להשלים עם כך. הוא נמש את זר' רת ההתרחשויות ובמסוק מיהר לירושלים כדי לנסות לשנות את החלטת הממשלה. באותה שעה כבר החלו המנעים הדיפלומטיים שנועדו להפי' עיל, כדרישת החוטפים, את שגרירי צרפת ורומניה בישראל כמתווכים, באמצעות ממשלותיהם.

ברבע לאחת נחת מסוקו של דיין ליד מישרד ראש-הממשלה בירושלים. במשך שעה שלימה הסתגר דיין עם גולדה בליש' כחה. כששאר שרי הממשלה נמצאים בהפסקה, לשואו ניסה דיין שכנע את גולדה כי אין להיכנע לסחיטה. לשואו ניסה להסביר לה כי הצלחת מיבצע

כתמי דם

למרגלות בניין בית-הספר נתיב מאיר במעלות, מסמנים את המקום לשם קפצו התלמידים הפצועים מחלון הכיתה בקומה השנייה של בניין בית-הספר. כתמיד נראים בברור גם על קורת-הבטון של הקומה הראשונה. חלונות חוזר מטוס קפצו התלמידים מנוקבים בקליעי כדורים. חלק זה של מיבנה בית-הספר נמצא בפניה הימנית העליונה של השירותוט (משמאל). המתאר את הצורה בה התקמטו החבלים בבית-הספר, את המקום ממנו צפו אליהם הצלפים ומשם שוחחו עימם ברמקול, ואת כיווני הפריצה של יחידת צה"ל שיצאה לחלץ את התלמידים.

התלמידים וירשו לרדת. **השוב לשימ"ב: לא היתה כל תביעה להטים את התלמידים ל' דמשק, כפי שנמנעו אחר-כך.** היתה רק דרישה להעלותם למטוס יחד עם החבלנים, כדי להבטיח שהחבלנים לא ייפגעו בדרך למטוס. התביעה, כביכול, לשלוח את התלמידים עם החוטפים ל' דמשק, צצה רק שעתים מאוחר יותר, בשעה חמש ועשרה, בהודעה משובשת נוספת שהועברה עליידי השגריר הרומני.

שורה של מעשי עורמה

פני ממשלת-ישראל עמדו בשעה 3.00 בצהריים שתי תביעות. אחת, משובשת, שהגיעה מרומניה, ושלא נקלטה

הרמטכ"ל התנגד ליוזמת דיין לשחרר את התלמידים בכוח * בגין הבטיח לממשלה את תמיכת הליכוד

בהחלפת הילדים במחבלים * ועדת-החוקי-הביטחון התריעה לממשלה: לעשות הכל למנוע מיבצע צבאי

כנראה במלואה ולא הובנה. שניה, מפורטת, שהגיעה דרך סאריס, ותאמה את הדרישות הראשוניות של החבלנים במעלות. היו אלה אנשיו של דיין שניהלו את המגעים בשלב זה עם שתי השגרירויות. הם הצביעו על הסתירה הקיימת כביכול בין שתי הגירסות, נאחזו בה כדי לבטל את החלטת הממשלה ולתבוע להכריע בכיוון של פעולה צבאית. גם אילו רצתה הממשלה באותה שעה למלא אחר התביעות שבנוסח הצרפתי, היא לא היתה מסוגלת לעשות זאת. **הסתבר שמושה דיין לא הורה כלל, כפי שמתווכים הוזהר לעשות, לרכו את החבלנים ששיחרורם נדרש ולהכין מטוס כדי להטיסם דמשק.**

כדלהלן:
● ישראל צריכה לשחרר 20 חבלנים ולהסכים לדמשק.
● כאשר יגיעו המשוחררים לדמשק תימסר מילת קוד לשגרירות הצרפתית בישראל, ז'אן הרלי.
● השגריר הצרפתי ימסור את מילת הקוד לחוטפים במעלות ואלה ישחררו מיד את מחצית התלמידים שבידם.
● אחר-כך יעברו החוטפים עם מחצית התלמידים שבידיהם באוטובוס לשדה-תעופה אורחי. יעלו כולם למטוס שיוזמן עליידי הצלב האדום ובו יהיו גם השגריר הצרפתי ונציגי הצלב האדום. כאשר יהיו כולם במטוס, ישוחררו שאר

החילוץ, על פי תוכניתו, היא מובטחת ואין כרוך בה סיכון גדול מדי לחיי התל-מידים. כאשר יצא דיין מלישכתה של גולדה היה ברור שמוטלת עליו החובה לבצע את החלטת הממשלה. מרגע זה היה דיין אחראי להכנת שיחרור החבלנים הכלואים בישראל ולקיום המגעים עם שגרירי צרפת ורומניה, כדי להתקשר באמצעותם ולנהל משא-ומתן עם מנהיגי החזית הדמוקרטית העממית בדמשק. הקשר עם מייקדוד אירגון הטרור, שנעשה דרך פאריס ובוקרשט, היה מסובך ומייגע. בסופם של המגעים, קרוב לשעה שלוש אחר הצהריים, היו בידי הממשלה שתי גירסות שונות לגבי צורת החליטין שתובעים החבלנים.

של כוחות הביטחון במעלות, וכאשר הוא תובע ללא הרף לא להיכנע לתביעות החבלנים ולאשר לו לפעול בכוח. לא היה צורך להרבות בניחושים כדי להבין מה מניע את משה דיין ברגעים אלה. היה ברור לכל אדם בלתי משוחד כי אי-אפשר לסמוך על שיקוליו של דיין במצב כזה. דיין ניצב באותן שעות בפני הזדמנות בלתי חוזרת להציל את יוקרתו שהושפלה עד עפר, להתחזר לעצמו את כתר הפוסף לאריות ולהפוך מחדש, בין-רגע, לאליל ההמונים. מה שהיה דרוש לו לשם כך היה פיקוד על מיבצע קומנדו צבאי מהיר, שהיה מצליח לחסל את החבלנים, ולשחרר את הילדים ללא פגיעה או במחיר פגיעות